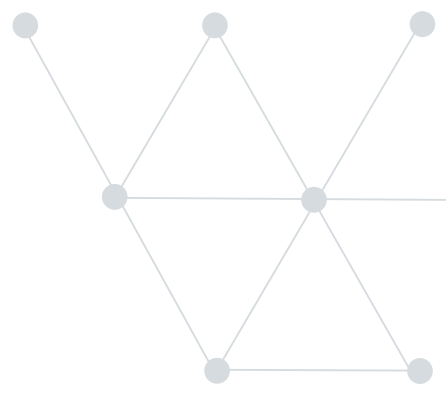

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

5. Sınıf

Türkçe

2023 Eğitim
VİZYON

1. Aşağıda ünsüz benzeşmesi ve ünsüz yumuşaması olan cümlelerin altındaki harflerle Tekirdağ'ın bir ilçesinin adına ulaşacaksınız. Buna göre şifreyi bulunuz.

Yaptığı hatalar yüzünden acı çekiyordu.	Her sabah evden çıkmadan mutlaka kahvaltısını yapardı.
R	E
Kitapta önemli olan yerlerin altını kırmızı kalemle çizdi.	Bilgisayarındaki oyunlardan hiçbirini oynamak istemiyordu.
Ç	K
Okuldan verilen kitapçıkları özenle masasının üzerine koydu.	Nasrettin Hoca fıkralarını dinlemeyi özlemişim.
O	K
Akşamları erken uyumak bedenimizin dinlenebilmesi için önemlidir.	Şişenin kapağını tam kapatmadan onu çantasına bırakıverdi.
Z	U
Hastanenin bahçesi hasta yakınlarıyla dolup taşıyor.	Bakmakla görmek arasındaki farkı artık anlıyordu.
E	Ö
Arkadaşlarıyla sinemaya gitmek için sözleşmişlerdi.	Çocukça bir gülümseme vardı yüzünde.
Y	L

ŞİFRE:

2. Aşağıdaki metindeki hikâye unsurlarını uygun yerlere yazınız.

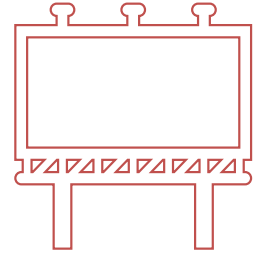
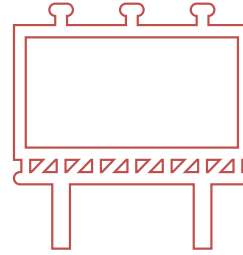
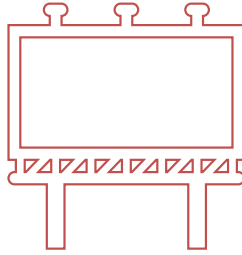
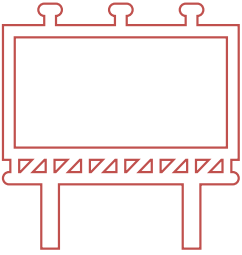
Taşınmak, evdeki tüm eşyaları kolilere yerleştirip başka bir eve götürmek değil yalnızca. Tüm eşyalardan daha değerli olan ama seninle gelemeyecek birçok şeyi de geride bırakmak. Arkadaşlarını mesela. Ali ailesiyle yeni bir şehre taşınırken tam da bunlar geçmişti aklından. Arkadaşlarından ayrılmanın hüznü, yeni arkadaşlar bulamama korkusu doldurmuştu yüreğini. Neyse ki hiç de korktuğu gibi olmadı. Bir alt katlarında oturan Mert ile çok kısa bir sürede iyi arkadaş oldular. Vakitlerinin çoğunu beraber geçirmeye başladılar. Bir akşamüstü mahalle parkında oynadıktan sonra eve dönüyorlardı. Mert'in gözüne bir şey ilişti. Yaklaştıkça onun bir cüzdan olduğunu anladı. Cüzdanı Ali de görmüştü. Eğilip yerden aldılar. Kimin olduğunu anlamak için açtılar. Nüfus cüzdanındaki adamı ikisi de tanııyordu. Ali, yeni taşındığı için bilemezdi belki ama Mert, bu mahalledeki herkesi tanırdı. Demek ki adam mahallelerinden biri değildi. Hiç tanımadıkları birinin cüzdanını ellerinde tutuyorlardı. Üstelik cüzdanda bir miktar para da vardı. Bu parayla canları ne isterse alabilirlerdi. Ama parayı kendilerinin olmadığı için harcamayacaklarını ikisi de biliyordu. Ali'nin babası çarşıda polis karakoluna yakın bir yerde çalışıyordu. Cüzdanı karakola teslim etmesi için ona vereceklerdi. Doğru olan buydu.

OLAY

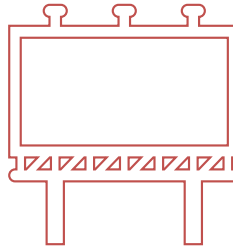
YER

ZAMAN

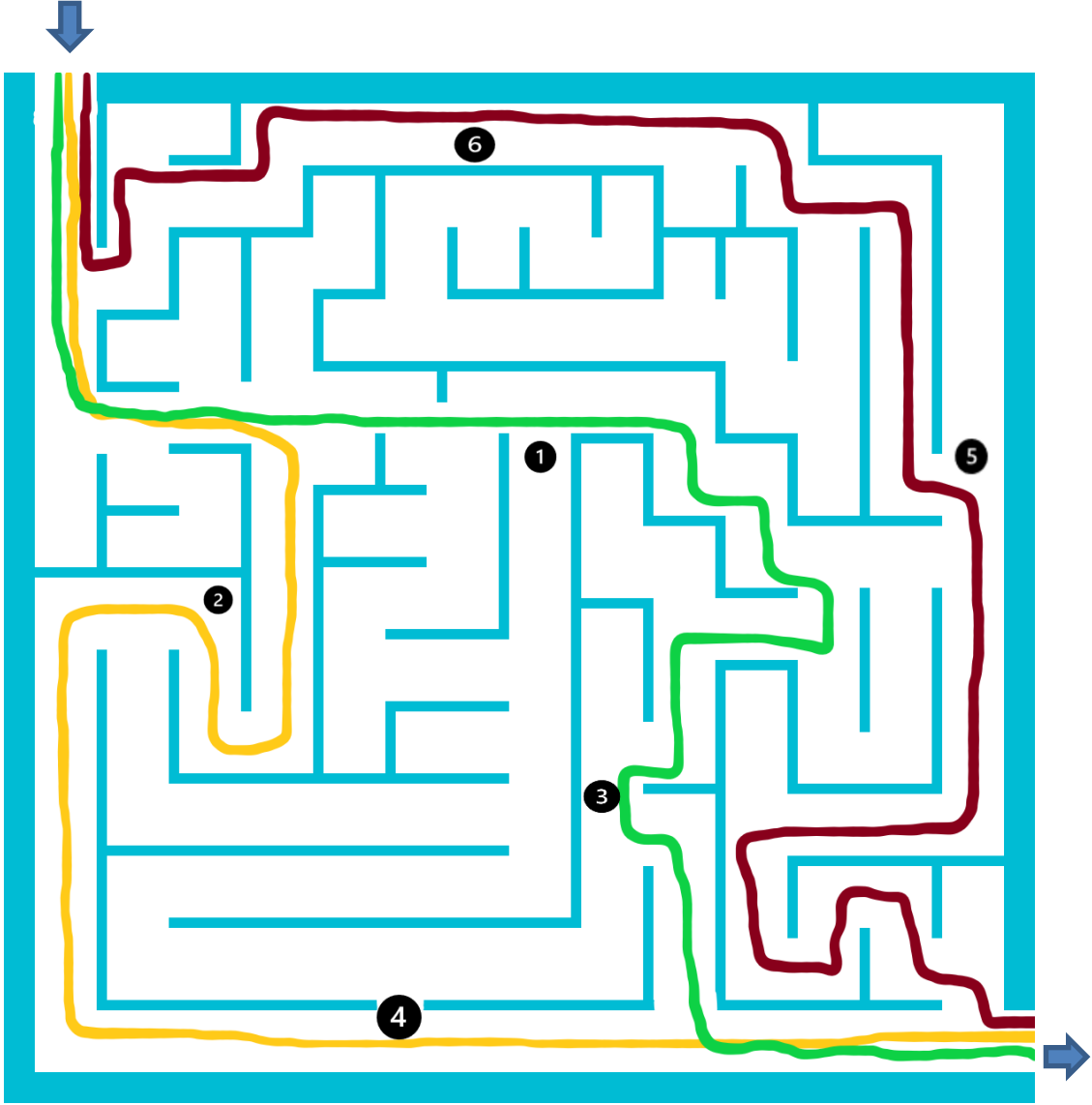
Kişi

ANLATICI

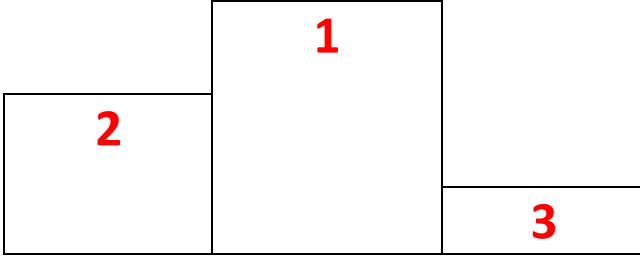

3.

- ① Ata sporumuz cirit, dünyanın en eski spor dallarından biridir.
- ② Sen geleceksin diye çiçek açtı, bahçelerdeki bütün ağaçlar.
- ③ Tarihi Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemek için her yıl babamla Edirne'ye gideriz.
- ④ "Sen dost ararsan koş Mevlana'ya" diyerek ne de güzel anlatmış şair.
- ⑤ Hatay mutfağı da Gaziantep mutfağı gibi oldukça zengindir.
- ⑥ Askere giden ağabeyimi dünyalar kadar özledim.

Labirent oyununu oynayan Yaşar, Kubilay ve Nalan sırasıyla kırmızı, sarı ve yeşil ile işaretli üç farklı yol çizerek labirentten çıkmışlardır. Çıkış yolunda ise numaralandırılmış cümlelerin puan değerlerini toplamışlardır. **En yüksek puanı alarak oyunu kimin kazandığını bulabilir misiniz?**

Cümlelerin anlam özelliklerine göre puan değerleri:

Karşılaştırma: 4

Neden- sonuç: 2

Amaç-sonuç: 3

Abartma: 2

Benzetme: 3

Koşul- sonuç: 4

4.

UZAYDA

Uzayda yaşamak mümkün ama bu çok zor bir iş. Düşününce dünyamız insanlar için yaşaması uygun bir gezegen olsa da kutuplara ya da çöle gittiğimizde kendimizi korumamız gerekiyor. Normal bir şekilde hayatta kalabilmek pek mümkün görünmüyor. Su altında da denizaltılar kullanılıyor mesela. Dünya'da durum böyleyken uzayda yaşam pek de kolay değil.

En temel ihtiyacımız olan yemek ve suyun temini de başlı başına bir iş. Dünya dışında, Uluslararası Uzay İstasyonu yakınlığındaki yerlere belirli aralıklarla bunlar gönderilebilir. Peki ya Mars'a ya da daha uzak bir yere? Şu anki teknolojiyle Mars'a gitmek yaklaşık dokuz ay sürüyor. Bu da çok maliyetli bir iş. Herhangi bir korumamız olmadan uzayda yaşayamayız. En temel şey olan hava, uygun olmadığı için nefes alamayız. Çok soğuk olduğu için donabiliriz de. Uzay radyasyonundan dolayı ciddi yanıklarımız da olabilir. Bir gün Güneş sistemindeki başka bir yerde yaşamaya başlarsak burası insanlara uygun, güvenli ve biraz da evimiz gibi sevimli olmalı. Bakalım siz değerli gençler ileride bizlere ne gibi kapılar aralayacaksınız.

a) Metinde verilen altı çizili sözcükleri anlam özelliklerine göre uygun kutucuklara yerleştiriniz.

Gerçek

Mecaz

Terim

b) Aşağıda verilen cümlelerde doğru olan ifadeleri “D” yanlış olan ifadeleri “Y” ile belirtiniz.

- ☐ 1. “Üniversiteyi bitirdikten sonra gelen iş teklifleriyle önünde pek çok kapı aralandı.” cümlesindeki altı çizili söz grubu metindeki anlamıyla kullanılmıştır.
- ☐ 2. “Konuşurken yüzündeki ciddi ifade hepimize olumsuz bir olay yaşandığını sezdirdi.” cümlesindeki “ciddi” sözcüğü mecaz anlamlıdır.
- ☐ 3. “Herkes kendi dünyasını güzelleştirmek için çabalıyordu.” cümlesinde “dünya” sözcüğü metindecinden farklı bir anlamda kullanılmıştır.
- ☐ 4. “Evin temelleri sökülüyor gibi sarsılıyor.” cümlesindeki “temel” sözcüğü metindeki anlamındadır.

5. Aşağıdaki metinlerde boş bırakılan yerlere getirilebilecek atasözünün başındaki kutucuğu işaretleyiniz.

Ahmet birinci sınıfın başından beri ödevlerini hep annesiyle yapıyordu. Sonunda ödevi çok düzgün ve doğru bir şekilde bitiyordu ama annesinin desteği olmadan nasıl yapacağına karar vermekte güçlük çekiyordu. Kendi başına bir ödev başlamak ve devam etmek onun için çok zor bir meseleydi. Annesi bu durumun farkına varınca artık oğluna yardım etmemeye karar verdi. Çünkü “-----” Kendi işini yapması konusunda oğlunu yüreklendirdi. Ahmet ilk günler çok zorlandı ama zamanla kendi başına çalışmaya alıştı. Sonunda bir ödevi baştan sona kendi başına yaptığı ve annesine sadece kontrol ettirdiği günlere kavuştular.

Elektrik ustası Rahmi Bey gittiği her ev ve iş yerinde elektrik işlerini özenle yapardı. Prizleri takıp bağlantıları bularak ve avizeleri takarak bir evin elektrik tesisatını baştan aşağı kurardı. İşini hem çok sever hem de başarı ile yerine getirirdi. İşin komik yanı, kendi evinde patlayan bir ampülü bile değiştirmiyor olmasıydı. Kendi evinde elektrikle ilgili ne sorun çıksa hep düzelterceği zamanı ertelemek için yeni bahaneler bulurdu. Bu durum karşısında eşi Belgin Hanım, “-----” diyerek gülerdi.

Anneannemin yaşadığı sitede yaşlı bir teyze var. Hep camın önünde oturur, sokağı izler. Kimsenin adıyla hitap etmediği bu teyzeyi Öğretmen Teyze diye çağırırlardı. Öğretmen Teyze, gençken sitenin çocuklarına ders çalıştırıp zorlandıkları konuları anlatırmış. Aynı zamanda onlara tecrübelerini de aktarırmış. Annem çocukken ondan çok şey öğrendiğini ve çok etkilendiğini söyler. Bu yüzden her öğretmenler gününde ona en sevdiği çiçek olan karanfillerden alır. Ne demişler hayatta “-----” Öğretmen Teyze de unutulmadığı için çok huzurlu ve mutlu olur.

denize düşen yılanı sarılırdı.

dere geçerken at değiştirilmezdi.

taşım su ile değirmen dönmezdi.

Terzi kendi söküğünü dikemez.

Görünen köy kılavuz istemez.

İyi olacak hastanın doktor ayağına gelir.

Dost kara günde belli olur.

Ne ekersen onu biçersin.

Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

6. Yaşlı Kızılderili reisi kulübesinin önünde torunuyla oturmuş, az ötede birbiriyle boğuşup duran iki köpeği izlemekteymiş. Köpeklerden biri beyaz, biri siyahmış ve çocuk kendini bildi bileli o köpekler dedesinin kulübesi önünde boğuşup duruyorlarmış. Dedesinin sürekli göz önünde tuttuğu, yanından hiç ayırmadığı, iki iri köpekmiş bunlar. Çocuk, kulübeyi korumak için biri yeterli görünürken niye ötekinin de olduğunu, hem de niye renklerinin illa da siyah ve beyaz olduğunu anlamak istiyormuş. Merakla sormuş dedesine. Yaşlı reis, bilgece bir gülümsemeyle torununun sırtını sıvazlamış. "Onlar," demiş, "Benim için iki simgedir evlat." "Neyin simgesi?" diye sormuş çocuk. "İyilik ile kötülüğün simgesi. Aynen şu gördüğün köpekler gibi, iyilik ve kötülük içimizde sürekli mücadele eder durur. Onları seyrettikçe ben hep bunu düşünürüm. Onun için yanımda tutarım onları." Çocuk yeniden sormuş; "Peki, sence hangisi kazanır bu mücadeleyi? "Bilge reis, yine bilgece bakmış torununa: "Hangisi mi evlat? Ben hangisini daha iyi beslersem."

Metnin ana fikri hangisidir?

- A) Çocukların dedelerinden öğrenecekleri şeyler vardır.
- B) Hayvanları sevmemiz ve onları beslememiz gerekir.
- C) Nasıl bir insan olacağımızı kendi tercihlerimiz belirler.
- D) Tüm insanların içinde iyilik ve kötülük bulunur.

- 7.
- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
 - Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar.
 - Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
 - Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.

Buna göre verilen cümlelerden hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Ahlaka uygun davranış, İlk Çağ insanları için de önemli olmuştur.
- B) Hatay'daki Amik ovası yurdumuzun önemli tarım arazilerindendir.
- C) Osman Hamdi Bey'in Kaplumbağa Terbiyecisi tablosu sabrı anlatır.
- D) Konferans nedeniyle 11 Mayıs Pazartesi günü yurt dışına çıkacağım.

8. Başarılı olma yolunda insanın en büyük düşmanı tembelliktir. Bu öyle büyük bir düşmandır ki hiç kimse yaşamın kendi akışında fark etmez, kendine kondurmaz ancak bilir ve eleştirir. Yalnız bilelim ki tembellik, insan karşısına çıkıp da mertçe savaşılan bir düşman değildir. Aksine eski peri hikâyelerindeki kahramanlar gibi, şekilden şekile girerek ve binbir hile kullanarak insanı alt etmeye çalışan bir namerttir. Tehlikesinin büyüklüğü de buradan gelmektedir.

Paragrafta tembellikle ilgili hangisinin üzerinde durulmuştur?

- A) Herkes tarafından eleştirilmesi
- B) Başarının en büyük engeli olması
- C) Girmedığı kalıbın olmaması
- D) Hayatımızın akışında fark edilmemesi

9. Annemi görmek ▲ Ankara'ya gideceğiz.
Dışarda oynayacaktık ★ yağmur yağdı.
Teyzemlere gittik ♥ evde yoklardı.
Çok fazla yedim 😊 yine de doymadım.

Hangi sembolün yerine düşüncenin akışını değiştiren bir sözcük getirilemez?

- A) ▲ B) ★ C) ♥ D) 😊

10. Elbette ki sevgi, saygı, hoşgörü gibi erdemlere sahipsek toplumda sevilen bir insan olabiliriz. Ama mesele sadece sevilen bir insan olmak değildir. İnsanların hayatlarına dokunmak için kendi iç huzurumuzu sağlamak için bu erdemlere sahip olmalıyız. İnsanı insan yapan en güzel duygudur sevgi... İnsanı, doğayı, hayvanları sevmek... Yaratılmış her şeyi karşılıksız sevmektir aslolan.

- I. Koşul- sonuç
- II. Amaç-sonuç
- III. Sebep-sonuç
- IV. Karşılaştırma

Yukarıda verilenlerden hangisi veya hangilerine örnek olabilecek cümlelere metinde yer verilmiştir?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) I, II ve IV
- D) II, III ve IV

11.

Görselde verilen bilgilere göre hangisine ulaşılabilir?

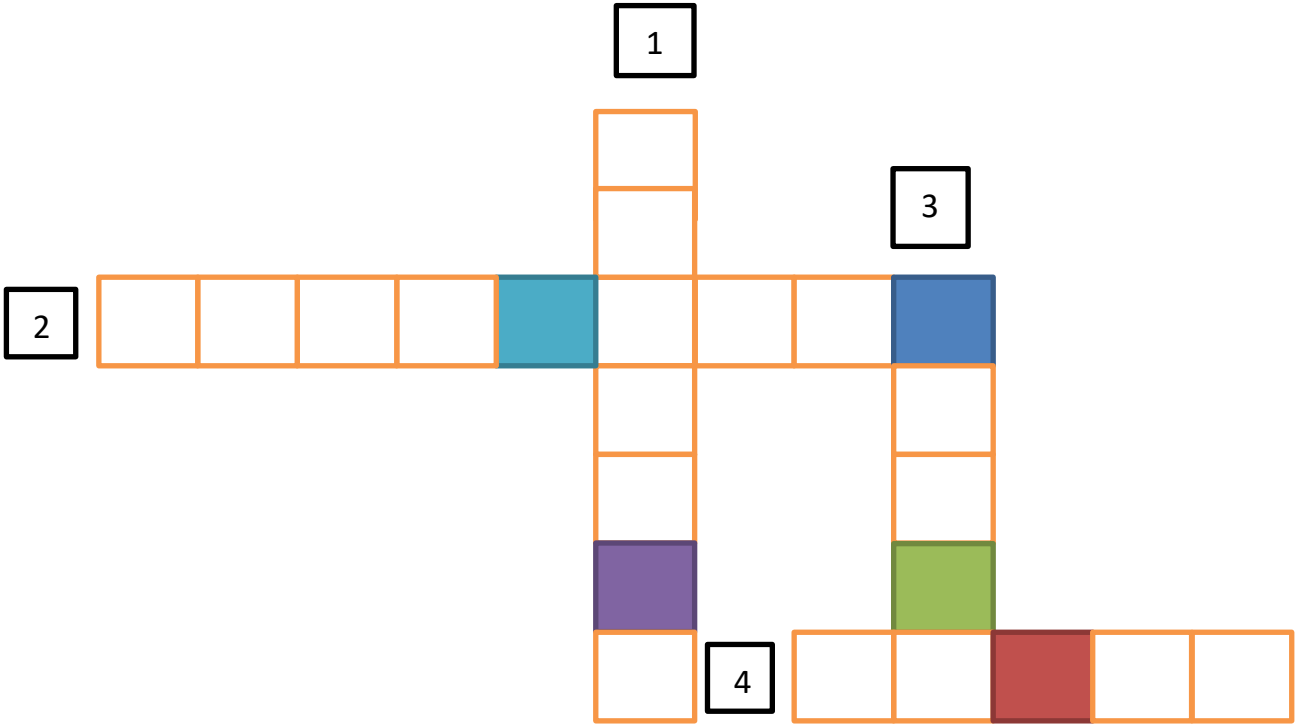
- A) Çocukların sahip olduğu haklarından bir tanesi de eğitime ulaşma imkânıdır.
- B) Çocuk hakları bizim ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede de güvence altındadır.
- C) Çocukların eğlenmesi ve kültürel etkinliklere katılımı onların en doğal haklarıdır.
- D) Çocuklar, düşüncelerini ifade etmeden önce anne ve babalarının görüşünü almalıdır.

12.

Bu çocukta erdemlerin birçoğu bir arada bulunmaktaydı. Büyüklerine saygıda kusur etmez, küçüklerine her zaman sevgi gösterirdi. Paylaşmak onun hayatında hep vardı. Her daim hoşgörü sahibiydi. Asla yalan söylemez hep dürüst davranırdı.

Bu metinde bazı sözcüklerin anlamları “1- 2- 3- 4” rakamlarıyla verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz.

1. Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar müsamaha göstermek.
2. Aralarında bölüşmek, üleşmek.
3. Bilerek ya da bilmeyerek bir işi gereği gibi yapmama.
4. Ahlakın övdüğü iyi olma, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı, fazilet.

ANAHTAR SÖZCÜK

Bulduğunuz anahtar sözcük hangisidir?

- A) KAPAK
- B) HAMAK
- C) KURAK
- D) DURAK

13.

100 YAŞINDA!

Topraklarımızın düşman işgalinden kurtulması ve Ankara’da toplanacak Büyük Millet Meclisinin açılmasına kadar sancılı bir süreç geçti. Çeşitli mücadelelerin sonucunda 23 Nisan 1920 tarihinde açılan Meclis, Mustafa Kemal Atatürk’ü Meclis Başkanı seçti.

Atatürk, 23 Nisan 1921’de milli bayram olarak kutlanmasına karar verilen 23 Nisan Bayramı’nı, 1929 yılında çocuklara armağan etti. 1979 yılında ilk olarak altı ülkenin katılmasıyla uluslararası boyuta açılan bayrama, ilerleyen yıllarda birçok ülkeden çocuklar bayramı kutlamak için ülkemize gelmeye başladı. Bayramımızın resmî adı 1981 yılında çıkarılan bir kanunla “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” oldu. Her yıl onlarca ülkeden gelen binlerce çocuğun katıldığı bu uluslararası şöleni kutlamayı sakın unutmayın!

Metinde verilen bilgilere göre hangisine ulaşılabılır?

- A) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı yüz yılı aşkın bir süredir kutlanmaktadır.
- B) 1981 yılında çıkarılan bir kanunla 23 Nisan, tüm dünya çocuklarına hediye edilmiştir.
- C) 23 Nisan, Meclis’in açılmasından birkaç yıl sonra çocuk bayramı olarak kabul edilmiştir.
- D) Dünya çocuklarına özel ilk ve tek bayram, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’dır.

14. “Dergi İncelemeyi Seven Dört Kafadarlar” grubunun üyeleri Ali, Ahmet, Hasan ve Harun karşılaştıkları bu metinden çok etkilenmişlerdir. Metni okuyan çocuklar bu metinde yer alan soruna çözüm bulmak istemişlerdir.

“Plastik, kâğıt ya da yiyecek atıklarından farklıdır. Çünkü doğada asla çözünmez yani doğanın yeniden kullanabileceği biçimde ayrışmaz. Onun yerine genellikle suya karışıp zehirli kimyasal maddeler salmaya devam eder ve hayvanlar plastiği yiyecek sanabilir. Araştırmalar her yıl okyanuslara yaklaşık 8 milyon ton plastik atıldığını ve bunun 700’den fazla deniz hayvanı türünü tehdit ettiğini göstermektedir.”

Hangisinin yaptığı davranış bu soruna bir çözüm olarak gösterilemez?

- A) Ali artık suyunu cam şişeden içmektedir.
- B) Harun poşetleri kâğıda sardıktan sonra atmaktadır.
- C) Hasan süt içerken pipet kullanmaktan vazgeçmiştir.
- D) Ahmet sandviçlerini bez parçasına sarmaya başlamıştır.

15. Günebakanlar geceleri boyunlarını yeryüzüne indirdiklerinde çok üzülürlermiş. Bu üzüntülerini azaltmak adına pofuduk tavşan onlara gökyüzünü anlatmakla görevlendirilmiş. Bu yüzden diğer tavşanlar gece uyurken pofuduk tavşan gündüz uyurmuş. Gece ise dev gibi günebakanların altında gezinirmiş. Onlara gökyüzünü, yıldızları, samanyolunu anlatırmış.

Metnin sanatlarını inceleyen Eda, benzetme sanatı olan cümleleri kişileştirme sanatı olan cümleleri sanat olmayan cümleleri ise daire ile göstermiştir. Buna göre hangisi doğrudur?

A)

B)

C)

D)

1. ŞİFRE : ÇORLU

2. OLAY : Ali ve Mert'in cüzdan bulması ve cüzdanı karakola teslim etmesi için Ali'nin babasına götürmeye karar vermeleri

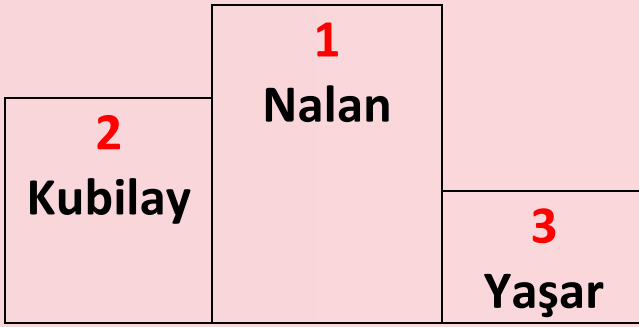
YER : Mahalle Parkı

ZAMAN : Bir akşamüstü

KİŞİ : Ali, Mert ve Ali'nin babası

ANLATICI : 3. Kişi

3.

4. a) Gerçek: zor, altında, soğuk, ciddi
Mecaz: temel, kapı aralamak
Terim: Uzay, gezegen, denizaltı, Dünya, radyasyon

b) D-Y-D-Y

5.

X	taşıma su ile değirmen dönmezdi.
X	Terzi kendi söküğünü dikemez.
X	Ne ekersen onu biçersin.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	B	B	A	C	A	D	B	B	D